

Genomförande av student- och forskardirektivet - Ds 2018:37

Sammanfattning

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har getts möjlighet att inkomma med synpunkter på departementsskrivelsen (Ds 2018:37) Genomförande av student- och forskardirektivet (EU 2016/801).

Direktivet reglerar miniminivåer inom en rad områden. Det land som vill erbjuda generösare villkor och förstärka attraktiviteten gentemot utländska studenter och forskare kan göra det. I promemorian lämnas förslag till genomförande av student- och forskardirektivet. Direktivet ersätter studentdirektivet och gästforskardirektivet 2004/114 EG och 2005/71 EG.

SKL är i huvudsak positivt till förslagen i departementsskrivelsen och har valt att endast lämna synpunkter på de avsnitt som avser sjukförsäkring 7.4 och Godkännande av värdenheter 7.6. som bedömts ha betydelse för SKLs medlemmar. Beträffande de delar som inte kommenteras särskilt har SKL inga invändningar.

Sveriges Kommuner och Landstings synpunkter

Avsnitt 7.4 Sjukförsäkring

I departementsskrivelsen föreslås att det ska krävas en heltäckande sjukförsäkring för att beviljas ett uppehållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning, praktik, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst eller au pair-arbete, eller uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller slutförda studier. Utlänningen ska, *vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år, visa att han eller hon har eller har ansökt om en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige.* Kravet på heltäckande sjukförsäkring för forskare ska inte längre ingå i mottagningsavtalet.

SKL tillstyrker att sökande ska visa att han eller hon en heltäckande sjukförsäkring som gäller under vistelsen i Sverige som är kortare än ett år.

SKL anser dock inte att det ska vara tillräckligt att han *har ansökt om* en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige. Enligt i artikel 7 c i direktivet EU 2016/801 gäller att en sökande tredjelandsmedborgare vid inresa och under vistelsen ska kunna styrka att denne innehar en sjukförsäkring *eller*, om detta föreskrivs i den berörda medlemsstatens nationella rätt, har ansökt om en sjukförsäkring som täcker alla de risker som medborgarna i den medlemsstaten normalt har täckning för och som är giltig för hela den planerade vistelsen.

Enligt SKL ligger både i sökandens eget intresse och i värdenhetens intresse att det finns en heltäckande sjukförsäkring för sökande vid vistelser som är kortare än ett år.

Har en tredjelandsmedborgare av någon anledning inte beviljats en heltäckande sjukförsäkring finns risk att vederbörande inte kan betala för den hälso- och sjukvård som denne kan komma att behöva under sin vistelse i Sverige.

Konsekvensanalysen belyser inte hur kostnaderna för utökningen av direktivets grundkrav beträffande sjukförsäkring ska bekostas för de aktuella grupperna för det fall de efter inresan inte beviljas en sjukförsäkring.

Avsnitt 17.6 Godkännande av värdenheter

I departementsskrivelsen görs bedömningen att den möjlighet som ges i student- och forskningsdirektivet EU 2016/801 att föreskriva om ett godkännandeförfarande för bl.a. läroanstalter som vill ta emot studerande som är tredjelandsmedborgare inte bör utnyttjas.

Utgångspunkten vid genomförandet av student- och forskardirektivet är enligt utredningen att det inte ska medföra en ökad administration eller merkostnader för de myndigheter och värdenheter som berörs av direktivets bestämmelser. I student- och forskningsdirektivet definieras värdenhet som ett forskningsorgan, läroanstalt för högre utbildning, utbildningsanstalt, organisation som ansvarar för ett volontärprogram eller en enhet som tar emot praktikanter, som tar emot en tredjelandsmedborgare i enlighet med detta direktiv och som är belägen på den berörda medlemsstatens territorium, oavsett rättslig form, i enlighet med nationell rätt.

I lagen (2008:290) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare används begreppet forskningshuvudman. SKL vill påpeka på att kommuner och landsting inbegrips begreppet forskningshuvudmän i lagens mening, vilket framgår av prop. 2007/09:74 författningskommentaren s. 54.

Enligt utredningen skulle ett införande av ett godkännandeförfarande motsvarande det som i dag finns för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare medföra ökade kostnader och en ökad arbetsbörda för den eller de myndigheter som ansvarar för ett sådant förfarande. Det står enligt utredningen inte klart vilka fördelar ett sådant godkännande system skulle medföra för sökandena och inte heller för de värdenheter som ska ta emot de som ansöker om och beviljas tillstånd.

Enligt SKL torde dock samtliga parter tjäna på en effektivare process för studenter och forskare, inte minst sökande som bör få tidiga och tydliga besked, men även lärosätena som behöver kunna arbeta långsiktigt och kvalitativt med rekrytering samt därigenom öka Sveriges position som ett attraktivt forskningsland och avlasta Migrationsverket som istället kan rikta sin kraft mot frågor som kräver specifik migrationsrättslig expertis.

Förbundet välkomnar förslagen i utredningen SOU 2018:78, avsnitt 6.6.1 att universitet och högskolor ska kunna certifieras för bedömningar av utlänningars avsikt att stu-

dera i Sverige inför Migrationsverkets beslut om uppehållstillstånd för studier. Enligt SKL bör det även övervägas om inte landstingen/regionerna bör ha en roll i ett sådant sammanhang, eftersom de är forskningshuvudmän. De driver universitetssjukhusen, där både grund- och forskarutbildningar i stor utsträckning är förlagd. I sammanhanget kan tilläggas att landsting och regioner redan idag enligt 6 § lag (2008:900) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare, upprättar mottagningsavtal med forskarna.

Sveriges Kommuner och Landsting

Vesna Jovic

Germund Persson